

פרוטוקול מס' 119

מישיבת ועדה השירותים הציבוריים
יום ג', כ"ו באלול חשל"ה-2.9.75, שעה 10.00

נכחו:

חברי הוועדה:
ח. גרוסמן - היו"ר
י. בארי
מ. גז
א. ורדיגר
מ. חריש
מ. ידיד
ח. שמעוני
פ. שינמן

מוזמנים:
א. וולף - משרד הבריאות
י. שכטר - משרד הבריאות
ד. נוראל - משרד הבריאות
ד"ר לנדר - משרד הבריאות
ד"ר קנוסוב - משרד הבריאות
מ. גלס - משרד המשפטים
ט. שפניץ - משרד המשפטים

מזכירת הוועדה: ש. כרם

רשמה: צ. ספרן

סדר היום: א. שונות

ב. חוק ביטוח בריאות, חשל"ג-1973, (סעיף 82).

היו"ר ח. גרוסמן:

אני פותחת את הישיבה.

א. שונות

בעקבות ביקור שלי בקריה-שמונה פניתי, עוד לפני שיצאנו לפגרה, למשרד הבריאות ולקופת-חולים בקשר למצב השירותים במקום. הפניה באה לאחד דברים שושמעו בפני בזמן הביקור ושהתייחסו לשני ענינים: א) מחסור ברופאים מקצועיים, בעיקר רופאי ילדים, וחדירות הביקור שלהם במקום; ב) חלופה של רופאים. חשבתי שאם לא תהיה החקדמות, אביא את הנושא לישיבת הוועדה. בינתיים קוּתה בקריה-שמונה ההרעלה שנבעה מן הביוב וחבר-הכנסת קשת פנה אלי במברק שאקיים דיון דחוף בענין קריה-שמונה. לא קיימתי דיון מאחר שכולם היו בחופשה ומאחר שבינתיים ניתנה חשובה של משרד הבריאות שנעשה הסכם עם בתי החולים בסביבה, ובעיקר זה של צפת, לפיו הוסדר ענין ביקורי הרופאים המקצועיים, לרבות רופאי ילדים, בקריה-שמונה.

אשר להרעלה: משרד הבריאות התנגד לביוב כפי שסודר בזמנו והחריע שעלול לקרות נזק בריאותי חמור מאד. לאחר מגיפת ההרעלה החחייב משרד הבריאות לתח את כל העזרה הרפואית האקוטית הנחוצה. מאחר שענין הביוב אינו שייך כיום לוועדת השירותים - נושאי הסביבה הועברו לוועדת הפנים ואיכות הסביבה - נפנה בקשה ליושב-ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה שיעסוק בענין זה באופן דחוף.

א. ורדיגר: עד כמה שידוע לי כבר פנה יושב-ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה בנושא זה, אם כי לא ידועות לי התוצאות.

היו"ר ח. גרוסמן: מכיוון שיש פה בעיה בריאותית, מן הדין שנפנה תשומת לב משרד הבריאות וועדת הפנים ואיכות הסביבה לזירוז הטיפול בנושא זה.

י. בארי: מה שעולה עכשיו הוא שמשרד הבריאות באמת החריע על כך מזה שנים, אלא שגורמים ציבוריים אחרים, לרבות משרדי ממשלה אחרים, הסתכלו על המחריעים כעל מי שמנסים להפריע לפיתוח המקום, ומבחינה זו המקרה הובה יותר חמור מאשר ההרעלה עצמה, שגם היא אינה נטולת חומרה.

מ. ידיד: בנושא אחר: הממשלה החליטה לקצץ בחקציבה, לרבות בחקציב משרד הבריאות, ומשרד הבריאות מתכוונן לקצץ בחקנים בבתי-החולים. אני מבקש שאחראשית הישיבה הבאה נקדיש לקבלת אינפורמציה משרד הבריאות, כדי שנדע היכן עומדים לקצץ וכדי שנבטיח שהקיצוץ לא יפגע בחקנים שהם הבסיס למצב הבריאותי בבתי-החולים.

היו"ר ח. גרוסמן: הבעיה היא לא רק של חקנים אלא גם של קיצוץ בבניה, ובדעתי להזמין בשבוע הבא את שר הבריאות או את המנהל הכללי של משרד הבריאות כדי לשמוע גם בנושא זה.

ב. חוק ביטוח בריאות, תשל"ג-1973

סעיף 82:

מ. ידיד: אין צורך בשו העבודה למינוי המועצה לביטוח בריאות. די בשו הבריאות בלבד.

אינני מתנגד שתקופת כהונתה של המועצה תהיה ארבע שנים, אבל הייתי רוצה שתקופה זו תוצמד לתקופת כהונתה של הממשלה או של הכנסת כדי שאם תהיה חוץ תקופה של ארבע שנים ממשלה חדשה, יחולו שינויים גם במועצה.

היו"ר ח. גרוסמן: הממשלה לא חמנה סתם כך לפי מפתח מפלגתי אלא לפי מפתח שירותים, מה גם שלממשלה מוכתב איזה הוא ארכי. יש לרטריונים בחוק.

מ. ידיד: אמנם המועצה צריכה לשרת את הציבור, מצד אחד, אבל מצד שני ישנם גם אינטרסים של הממשלה. לכן אני אומר שיש להצמיד את תקופת כהונת המועצה לתקופת כהונתה של הכנסת. אם בחירת כנסת חדשה יש לבחור מועצה חדשה.

היו"ר ח. גרוסמן:
בענין שר העבודה נדמה לי שאתה טועה, כי מועצה ביטוח בריאות חספסל לא דק בארגון שירותי הבריאות אלא גם בדרכי הביטוח ולכן יש מקום לשר העבודה.

מ. גז:
אני מחננת להצעת חבר-הכנסת ידיד ומציעה שנשאיר את הסעיף כמות שהוא גם לגבי השרים הממליצים וגם לגבי תקופת כהונתה של המועצה.

י. בארי:
אני רואה קשר אורגני בין סעיף 82 וסעיף 84. מבחינה ניסוחית צריך היה אם לא לכלול את שני הסעיפים הללו בסעיף אחד לפחות להציב אותם במקום סמוך זה אל זה.

א. וולף:
לגבי שר העבודה: אם נראה הן את הרכב המועצה והן את חפקידיה נווכח לדעת שהיא עוסקת לא בעניני בריאות בלבד אלא גם בעניני ביטוח, ענין של ארגוני עובדים ומעבידים ויש פה מקום טבעי ביותר דווקא לשר העבודה.

לענין ארבע שנים: זה לא החוק הראשון המדבר על מינוי מועצה על פי המלצת הממשלה ובאף מקום לא מצמידים את תקופת הכהונה של מועצה ציבורית מעין זו לאילו שהם שינויים בכנסת או בממשלה. קיומה של ממשלה אינו מובטח לארבע שנים, גם קיומה של הכנסת אינו מובטח לארבע שנים, ולא ייחכן שכל ביטוח הבריאות בארץ יפעל לפי משבר קואליציוני זה או אחר או פיזור כנסת זה או אחר. 50% מהרכב המועצה אלה הם נציגי קופות-החולים, שלגביהם כל משבר קואליציוני לא ישנה; נציגי הביטוח הלאומי מובטחים; נציגי ארגוני עובדים ומעבידים מובטחים; נציגי מקצועות רפואיים ומוסדות רפואיים מובטחים. הדבר היחיד שלגביו יכולים היו להאמר דברי חבר-הכנסת ידיד הם נציגי הממשלה, המהווים מיעוט בהרכב המועצה, כך שגם מהבחינה העקרונית וגם מהבחינה המעשית אינני רואה מקום להצמדת תקופת כהונת המועצה למועד היפוחטי של פיזור הכנסת או פירוק קואליציה.

פ. שינמן:
באשר להמלצת השרים - טוב שתהיה המלצה של שני שרים.

מאחר שהממשלה היא שתמנה את המועצה נשאלת השאלה: האם היא תמנה את הנציגים לפי רצונה או המוסדות הם שימנו את הנציגים?

היו"ר ח. גרוסמן:
השכל הישר מחייב שהמוסדות ימנו את נציגיהם.

י. בארי:
זה לא נאמר.

א. ורדיגר:
סעיף 84 המדבר על הרכב המועצה שייך למעשה לסעיף 82 וסעיף 83 אינו אלא מפריד ביניהם, מכיוון שקודם כל אומר החוק שהממשלה תמנה את המועצה, אחר כך הוא מפרט מהם חפקידי המועצה ולאחר מכן הוא חוזר ומדבר על כך שהממשלה תקבע את הרכב המועצה. המוקדם והמאוחר אינו בסדר ויש לצטט אחדת.

היו"ר ח. גרוסמן:
אפשר לקבוע את הסדר הבא: בחחילה לומר שתהיה מועצה שחפקידיה יהיו אלה ואלה; אחר כך לקבוע מי ימנה אותה; ואחרי כך - מה יהיה הרכבה.

י. בארי:
השאלה איננה עקרונית, אבל מבחינת הסדר ההגיוני צריכים עניני המינוי וההרכב להיות סמוכים זה לזה מבלי שהנושא של חפקידי המועצה יפריד ביניהם.

מ. ידיד:
האם בתקופת ארבע השנים של כהונת המועצה ניתן להחליף נציגים? אם שר הבריאות הוא יושב-ראש המועצה וקמה ממשלה חדשה, האם אותו אדם שהיה שר הבריאות ימשיך לכהן בחפקיד של יושב-ראש המועצה?

א. וולף:
זה לא חפקיד אישי אלא חפקיד שממלא אותו המוסד הקרוי "שר הבריאות".

מ. ידיד:
אני רוצה להבטיח שעם הקמת ממשלה חדשה כל נציגי הממשלה - המוזכרים בסעיף 84(1) - יהיו באמח נציגים של הממשלה שחכה באותה עת.

מ. ידיד:

בקשר לשר העבודה: דווקא בסעיף זה אין תועלת בשר העבודה, כי אם נקרא מהם תפקידי המועצה נראה שפרט לסעיף קטן (8), המדבר על קביעת הדין השירותים למבוטחים ולשאינם מבוטחים, עוסקים כל שאר סעיפי המשנה בכוח אדם ופואי, בשירותים, בבחי-חולים וכדומה. גם בסעיף 88 אנחנו מוצאים שהמועצה, באישור שר הבריאות, תקבע בחקנונה את סדרי עבודתה. כלומר, הכל ממוקד סביב שר הבריאות ועניני הבריאות, כך שדווקא כאן אין מקום לשלב את שר העבודה.

אם בכל זאת יש פה גם בעיה של ביטוח בריאות, אני מוכן לומר ששר הבריאות, בהתייעצות עם שר העבודה, ימליץ על המועצה.

פ. שינמן: מדוע לא ייקבע מספר חברי המועצה בחוק?

א. וולף: חברי ואני עשינו חרגילים במשך שעות כדי להרכיב מועצה שגם לא תהיה מסורבלת מדי במספרה ושגם תענה אחר הדרישות הקיימות. דרישה אחת - 50% נציגי קופות-הולים, כאשר לכל קופת-חולים צריך להיות נציג; דרישה שניה - מתוך 50% הנותרים צריך לתת ייצוג לכל מיני גורמים הנקובים בחוק. הגענו למספר שאינני בטוח שהוא מקובל.

דוגמה נוספת מדוע מספר נוקשה עלול להפריע ולחבל: נציגי קופת-חולים צריכים להיות 50%. יכול להיות שינוי באיחוד של קופות-החולים ואז אם נחטיל במספרים נוקשים אנחנו עלולים להסתבך. אני מציע לא לנקוב בחוק במספר מסויים.

לגבי המינוי: כפי שמקובל במועצות ציבוריות אחרות, ימליץ כל מוסד על נציגיו. אם, למשל, ארגון עובדים מתבקש למנות שני נציגים, עליו להגיש רשימה של מספר נציגים שאותם הוא מציע ושני השרים ימליצו על שניים מביניהם.

פ. שינמן: כך זה מקובל כיום?

א. וולף: כן.

לגבי חקופת הכהונות: בכל מקום שכתוב משהו ממוסד, כמו שר הבריאות, מנכ"ל משרד הבריאות, הכוונה לתפקיד ולא לאיש שממלא באותו רגע את התפקיד. ברגע ששר הבריאות מתחלף, הרי לצורך חוק זה אותו איש שממלא תפקיד של שר בריאות אינו יותר שר בריאות, אלא מי שמחליף אותו בתפקיד זה הוא שנכנס אוטומטית גם לתפקיד לפי חוק זה. הוא הדין לגבי מנהל כללי.

לגבי נציגי הממשלה: כל עוד השר שמינה אותם או המליץ על מינויים לא החליף אותם הם ממשיכים להיות נציגי הממשלה.

מ. ידיד: האם ניתן להחליף אותם באמצע תקופת הכהונות?

א. וולף: אני סבור שהשר שמינה את נציגי הממשלה יכול להחליף אותם.

י. בארי: מכוח אותו נימוק הוא יכול להחליף גם נציגים אחרים.

א. וולף: למעשה צריך להביא זאת להחלטת הממשלה, כי הממשלה היא שממנה, אבל לגבי נציגים אחרים הגופים האחרים צריכים להמליץ.

מ. גלס: נכון הדבר שהקביעה כי הממשלה ממנה את המועצה לארבע שנים והשתיקה בקשר להחלפת חברי המועצה במשך ארבע השנים יוצרת לכאורה את העובדה שחברי המועצה יוכלו לשבת קבע במועצה במשך ארבע שנים. דבר זה עשוי להביא לכל מיני שאלות משניות: אדם שנתמנה כחבר מועצה בגלל כשירותו - כפי שנאמר בסעיף 84 - ומאבד בינתיים את הכשירות שלו; מה קורה אז? או אדם שחדל להימנות בינתיים עם אותו חוג אנשים שמתוכם נבחר. מתוך נסיוני האישי נראה לי שהמציאות איננה יכולה לעמוד במצב שאדם יישב ארבע שנים במועצה ולא ניתן יהיה להחליף אותו ללא הסכמתו. המועצה צריכה לעבוד ולא להיות משוחקת כאשר כל מיני אנשים אינם יכולים לתפקד או כאשר אינם רוצים לתפקד. נראה לי איפוא שהכוונה האמיתית בענין זה היא כזאת: לאחר ארבע

ס. גלס:

שנים מתחלפים כולם, אך על הממשלה לתת דעתה שבמקרים מסויים ניתן יהיה להחליף אדם על ידי אחר בתוך ארבע השנים.

אם אפשרות זאת מתקבלת על דעתה של הוועדה, עלינו להוסיף הוראות הקובעות באילו נסיבות מותר להעביר אדם מכהן נתיב-אם בגלל מחלה נפשית או גופנית, אם משום שעבר עבירה שיש עימה קלון ועוד.

היו"ר ח. גרוסמן:
לי נראה שאם נכניס אילו שהם סייגים ישתמע סכך שבמקרים אחרים אי אפשר להחליף. לכן אני חושבת שעלינו להשאיר את פירוש החוק לשכל הישר ובהתאם למה שנהוג במקרים כאלה: אם אדם אינו כשיר יותר או מפסיק לייצג את הגוף שהוא צריך לייצג אותו אפשר להחליפו.

י. בארי:
עלינו להחליט עקרונית אם האנשים המכהנים במועצה הם נציגי הגופים - שאז אפשר להסמיק את הגופים להחליף את אנשיהם בתוך הקדנציה - או שהם מסונים על ידי הממשלה. אם הם מסונים על ידי הממשלה מתעוררת השאלה אם הם מסונים לכל התקופה או שניתן להחליף אותם בתוך התקופה.

ס. גז:
המינוי איננו אישי. אם שר הבריאות הוא יושב-ראש המועצה ונתון התקופה של ארבע השנים מכהן מישהו אחר בתפקיד שר הבריאות, הרי אותו אדם שקיבל את תפקיד שר הבריאות הוא שיהיה עתה יושב-ראש המועצה.

י. בארי:
בפקודת הפרשנות (נוסח משולב) בסעיף 4 נאמר: "מקום שחיקוק מדבר בעובד ציבורי בנקיבת שם משרתו, הרי זה בא לרבות את העובד הממלא אותה שעה תפקידה של אותה משרה או מקצת תפקידה". הוזה אומר: אם היה מנכ"ל ועכשיו מכהן מישהו אחר כמנכ"ל, הכוונה למנכ"ל החדש.

באשר למינוי חדש אומרת פקודת הפרשנות (נוסח משולב) בסעיף 22: "הרשות המוסמכת על פי חיקוק לעשות מינוי, תהא מוסמכת גם להעביר או להשעות מתפקידו, ולשוב ולמנות או להחזיר לתפקידו, כל אדם שנתמנה אגב שימוש בסמכות זו; והוא כשאינן כוונה אחרת משתמעת." כלומר, אם המפתח הוא סמכות המינוי של הממשלה, הרי שאותה ממשלה שמינתה יכולה מחד להחליט שפלוגי חדל לכהן והיא ממנה אחר תחתיו.

אם אנחנו שמים את הדגש על נציגי קופות-החולים, נציגי המוסד לביטוח לאומי, נציגי ארגוני עובדים ומעבידים וכו', הרי הכוונה היא שהגופים הם שיקבעו את נציגיהם והם שיכולים להחליף אותם במועצה. לכן ההכרעה הראשונה שלנו צריכה להיות לגבי הגישה: האם אנשים אלה נציגי הגופים או לא?

היו"ר ח. גרוסמן: מה דעתך?

י. בארי:
לכאורה נראה לי שהם נציגי הגופים ואז צריך לתקן משהו בסעיף 82. אבל אם הדגש הוא על מינוי ממשלתי, הממשלה היא שרשאית להחליף לפי פקודת הפרשנות.

א. ורדיגר:
אני חושב שנסתבך אם נרצה לקבוע עכשיו בחוק איך ומי קובע את הנציגים למועצה. כדאי לנהוג לפי הנוהג הקיים בכל המועצות הממשלתיות המתמנות על ידי הממשלה.

פ. שינמן:
החוק צריך להבטיח שלא תהיה איזו שרירות לב לא במינוי המועצה ולא בהחלפת חבריה. אם מוסד מסויים צריך לתת ייצוג של שניים ועליו להגיש לשם כך רשימה של ארבעה אנשים, יכול מאד להיות שהשרים ימליצו דווקא על שניים מתוך הארבעה שבהם המוסד אינו מעוניין. כמו כן יכול לקרות שנציג מסויים לא ימצא חן בעיני השר ועל כן יחליף אותו. החוק צריך איפוא להבטיח שאם נשלח נציג, עליו לכהן תקופה מסויימת כחבר המועצה אלא אם יש סיבות מיוחדות להחלפתו. הנציגים נשלחים אמנם על ידי המוסדות, אבל מתמנים למעשה בהמלצת השרים ויכול לקרות שלאור זה יחול שינוי שכלל אינו לרצונן ורוחו של המוסד השולח. לכן נראה לי שאי אפשר להשאיר את ההחלפות פתוחות רק לרצונם של השרים, ויש להגביל אותן בתנאים מסויימים.

מ. גלס:
 קיימת רב-גוניות בגישה למועצות הציבוריות שהוקמו מכוח חוק. יש מועצות שהקמתן מובטחת כבר בחוק, כלומר הן קמות מכוח דבר המחוקק עצמו ואין כל צורך באקט מיוחד של הקמה, אלא שהמחוקק קובע מי ממנה את חברי המועצה השונים ומה תהא תקופת כהונתה. למשל, לגבי הוועדה המחוזית לבנין ערים קובע החוק מי הם חבריה. יש חברים שהחוק קובע מפורשות מי הם ואין צורך במינוי, ויש נציגים ששר הפנים ממנה אותם. ועוד קובע החוק: מה תהא תקופת כהונתה של הוועדה המחוזית לבנין ערים. התוצאה מהסדר זה, שתמיד יהיה גוף הנקרא - הוועדה המחוזית לבנין ערים, אלא שכל ארבע שנים חייבים הגופים הממנים את נציגיהם להחליט אם להשאיל את האנשים שלהם או למנות אותם מחדש. אם קורה משהו חוץ כדי תקופת כהונתה, הרי אם מדובר בנציגו של השר, נחון הענין לשיקול דעתו המוחלט של השר, אבל אם מדובר בנציגים של הרשות המקומית, הרי הרשות היא שיכולה להחליף אותם.

יש גופים אחרים בהם הסמכות להחליף נציגים במועצה מסוייגת. למשל, חוק הספנות קובע הוראות מפורשות מתי מותר להעביר אדם מכהונתו במועצה להסמכת ימאים.

ישנה אפשרות קיצונית אחרת, אך היא נראית לי בלתי מעשית - להבטיח לאדם כהונה של ארבע שנים במועצה, פרט למקרה שהוא מאבד את כשירותו או נפטר. אז מחעוררת הבעיה אם יכולה המועצה להמשיך לפעול אם אין לה מספר מספיק של חברים.

הברירה העומדת בפני הוועדה: או לתת שיקול דעת רחב מאד להחלפת אנשים במועצה, או לצמצם אפשרות זו לסיבות מוגדרות.

א. וולף:
 במועצת הביטוח הלאומי המצב קצת שונה: בחוק יש סעיף האומר - הרכב המועצה, זרכי הקמתה וחנאי הפסקת החברות בא יקבעו בתקנות. עוד נאמר: תקופת כהונתה של המועצה ארבע שנים. כלומר, חלק מהדברים המופיעים אצלנו בחוק מופיעים שם בתקנות. לגבי הפסקת חברות יש שם דברים המחאימים למה שמופיע אצלנו ויש דברים שאינם מחאימים. לגבי מועצת הביטוח הלאומי נאמר שיש להפסיק חברותו של אדם שהחפטר; אדם שעבר עבירה פלילית שיש עמה קלון; אדם שנעדר משלוש ישיבות רצופות; אדם שנעדר מישיבות המועצה שיש חודשים רצופים; מי שחדל לייצג את הארגון הנוגע בדבר והענין הובא לידיעת היושב-ראש; מי שנחמנה להיות נציג ציבור, או מי שנתמנה בניה-הדין לעבודה או היה לעובד המוסד לביטוח לאומי.

מ. ידיד: אולי נלך בדרך זו?

א. וולף: זאת אחת האפשרויות.

מ. הריש:
 הדגש העיקרי במועצה זו הוא על נציגי המוסדות שצריכים להיות מיוצגים בה. באותו רגע שאנחנו מאפשרים - אפילו היאורית - מצב שבו אדם הנמצא במועצה אינו מייצג כעבור שנתיים-שלוש את המוסדות שאותם מונה לייצג בגלל שרירות של השר או בגלל שיקולים פוליטיים, אנחנו הורסים את הבסיס לכל אותה המערכת. יחד עם זאת צריך לדאוג שלא יווצר מצב שהמוסדות הממנים יפתרו בעיות פנימיות של מינויים על ידי רוטציה של נציגים כל כמה חודשים, כי אז תהפוך המועצה למעין חחנה רכבת. הנטייה שלי איפוא: לאפשר החלפת נציגים על פי חוק או להגביל אותה בחנאים ספציפיים.

היו"ר ח. גרוסמן: לא כתוב בחוק שאי אפשר להחליף נציגים.

מ. הריש:
 השר מינה את המועצה לארבע שנים, בא נציג של אחת מקופות-החולים ורוצה להחליף אח נציגו והשר מסרב - האם מבחינה חוקית אפשר להחליף את הנציג או לא? אני חושב שלא.

היו"ר ח. גרוסמן: ואני חושבת שכן.

מ. הריש:
 כתוב: "הממשלה חמנה", ופירוש הדבר שהממשלה מוציאה את המינוי. אם נציג שמונה אינו מתפטר מרצונו הוא או אינו נפטר, הרי שאין להוציא אותו.

י. בארי:
 לפי פקודת הפרשנות - כן. הרשות שהוסמכה למנות, ושאינה להעביר מן התפקיד.

מ. חריש:
לפי הנוסח המוצע - אם המוסד רוצה להחליף את נציגו והממשלה מסרבת, אין החלפה. אני רוצה שחיה בחוק אפשרות לגוף להחזיר את נציגו. מצד שני, אני רוצה להגביל את המצבים בהם יכול הגוף להחזיר את נציגו.

היו"ר ח. גרוסמן:
הממשלה ממנה לפי המלצות שמוגשות לה על ידי המוסדות, כך שלא יכולה להיות פה שרירות של הממשלה.

פ. שינמן:
לא כחוב במפורש שצריך לשאול את דעת המוסד.

היו"ר ח. גרוסמן:
שאלת המפתח היא אם מוסד זה או אחר בוחר את נציגו או שהשר בוחר אותם. כל היתר משתמע מכך. השאלה אינה מעוררת לגבי נציגים של מוסדות ממלכתיים, אלא לגבי נציגים של מוסדות לא ממלכתיים. ובענין זה אנחנו רוצים להבטיח שני דברים: א) שהשר ימנה את אלה המומלצים על ידי הארגון; ב) שהמועצה חפץ לא על בסיס תככים פנימיים של הארגון.

מ. חריש: (ג) שחיה אפשרות להחליף.

היו"ר ח. גרוסמן: נכון. אלה שלושה הדברים בהם אנחנו רוצים.

י. בארי:
עלינו לעשות הבחנה בין מה שאנחנו רוצים לבין מה שמשתמע מן החוק ולכן גם הצעתי שנחלים לרגע ממה שהוצע לנו ונדון למה אנחנו שואפים ולאחר מכן נלביש את רצוננו על החוק.

כל הדוגמאות שהביא מר גלס שונות מן המחכונת המוצעת לנו. ברור שאם נאמר שבוועדה לתכנון ובניה יישב נציג של השר ונציג של הרשות המקומית, השר הוא ששולח את נציגו והרשות המקומית ממנה את נציגה. אבל מה שמוצע לנו הוא מעין שעטנז: מצד אחד אומרים לנו בסעיף 82 שהממשלה חמנה את המועצה; מצד שני באים ואמרים לנו בסעיף 84 שבמועצה יהיו נציגי ממשלה, נציגי ארגוני עובדים ומעבידים, נציגי ציבור ועוד. אלמלא השחמשו בסעיף 84 בביטוי "נציגים", היינו אומרים שהממשלה חמנה מחוץ קופות-החולים כך וכך נציגים, מחוץ ארגוני עובדים ומעבידים כך וכך נציגים ומבחינה משפטית לא היה פה שום ערפול. אבל הואיל ומשחמשים בסעיף 84 בביטוי "נציגים", מחעוררות בעיות: מי קובע את הנציג? האם הממשלה כפופה לבחירת הגוף או לא?

במקום שנחונכת עכשיו על פירושה הסעיפים מוטב שנחליט מה אנחנו רוצים ובהתאם לכך ננסח אותם אחר כך.

א. וולף:
למעשה הפתרון שאתם מציעים מורכב משני חלקים: האחד - להוסיף בסעיף 84 הוראה האומרת, שהמלצת שרי הבריאות והעבודה לממשלה חבוא על בסיס הצעות הגופים המיוצגים. אבל בפתרון זה יש מכשלה, וניקח לדוגמה את המקצועות הרפואיים והפארא-רפואיים: אם אנחנו רוצים מועצה בעלת הרכב מספרי כזה שיאפשר כושר פעולה, ייחכן שנוכל לקחת שני נציגים של הסתדרות הרפואית, נציג של הסתדרות האחיות ונציג, לדוגמה, של הפיסיו-תרפויסטים. ואז יכולים לבוא נציגי ארגון פארא-רפואי אחד ולהכשיל את הגשת ההצעה אם לא יהיה גם להם נציג. החלק השני של הפתרון - הוספת הוראה מתי ייחן להפסיק חברות. נראה לי שהמינימום הוא במתכונת של תקנות מועצת הביטוח הלאומי: הופעה בלתי סדירה לישיבות לאורך תקופה מסוימת; נבצר מחבר המועצה למלא את תפקידו מבחינת רפואיות; במקרה של פסול דין. אנחנו יכולים להוסיף - גם במקרה שהארגון, אותו הוא מייצג, מודיע כי אותו אדם חדל לייצג את הארגון.

אפשר יהיה לכתוב כי בחקנות ייקבע באישור ועדת השירותים הציבוריים (א) מינוי נציגי הגופים השונים יהיה על פי הצעה הגופים. ההצעה צריכה לבוא חוץ חודשיים מאז הפניה לגופים, ואם היא לא באה חוץ תקופה זו, יכולים השרים להמליץ ללא הצעה. ב) פירוט החנאים להפסקת חברות.

היו"ר ח. גרוסמן: כיצד זה יופיע בסעיף 84?

א. וולף:
אפשר לכתוב: השר יקבע בחקנות את דרכי מינויים של נציגים אלה והחלפתם לפני תום כהונתם.

מ. חריש: על ידי כך שאומרים שהשר יקבע בחקנות את דרכי ההחלפה לא פותרים את הבעיה שהעליתי. אני מציע שדרכי ההחלפה יקבעו בחוק.

א. וולף: אבל החקנות יהיו באישור ועדת השירותים הציבוריים של הכנסת.

מ. חריש: אינני יודע מה יהיה הרכב ועדת השירותים הבאה ואני רוצה לעגן את הדברים בחוק.

היו"ר ח. גרוסמן: הוועדה תאמר לשר מה היא מבקשת שיהיה בחקנות: (א) הבטחת חקירות-פעולות של המועצה; (ב) ייצוג אמיתי של המוסדות; (ג) אפשרות החלפת נציגים במקרה שאינם יכולים להמשיך ולתפקד.

מ. חריש: כל זה הוא בגדר המלצה בלבד.

א. וולף: אבל ללא אישור החקנות לא יהיו חקפות. היו"ר ח. גרוסמן: אם השר יגיש חקנות אחרות, לא תאשר אותן.

מ. חריש: ואם לא יגיש חקנות בכלל?

א. וולף: הקמת המועצה לא נעשית כחום שנים-עשר חודשים מיום פירסום החוק, כאשר החוק נכנס לחוקף, אלא חוך שנים-עשר החודשים, כך שהשר חייב להחקיין חקנות אלה, אחרת לא יוכל להקים את המועצה. כאשר הוא יחקיין חקנות הן יובאו לאישור ועדת השירותים.

מ. חריש: אני רואה כיסודית את השאלה מי ימנה את הנציגים, ואת הפתרון לכך אני רוצה לכלול בחוק, כי שינוי סעיפי חוק קשה יותר משינוי חקנות.

היו"ר ח. גרוסמן: נאמר לשר שאנחנו מעוניינים שבתקנות יהיו שלושה האלמנטים הבאים: (א) מינוי הנציגים על ידי השר ייעשה על בסיס המלצת המוסדות; (ב) הבטחת פעילות החקירה של המועצה ומניעת מצב של חלופה - הנובעת מבעיות פנימיות של הארגון - שיפגום בכושר פעילותה; (ג) אפשרות החלפת נציג במידה שאינו מתפקד או חדל לייצג את הארגון.

י. בארי: כאשר את מדברת על מינוי נציג לפי המלצת המוסדות, האם את מחכוונת לכך שהמוסד יחן ושימה של כמה נציגים והשר יבחר מהם אחד, או שאת מחכוונת לכך שהמוסד יחן שם של נציג אחד?

היו"ר ח. גרוסמן: אם השר צריך לבחור נציג אחד, יחנו לו ושימה של כמה אנשים שמחוכה יבחר. אבל כל זה לא צריך להיות בחוק אלא בחקנות. כל פירוט בחוק רק יסבך אותנו.

מ. חריש: לא צריך לפרט, אלא יש לקבוע מי ממנה את הנציגים.

מ. גלס: אם מצד אחד מחייבים את השר להחקיין חקנות ומצד שני צריכות החקנות לקבל את אישור הוועדה, עלול הדבר להביא לידי מבוי סתום. דבר כזה קרה בשטח רגיש למדי - ענין שיפוץ בתים. על פי חוק שקיבלה הכנסת. לפני שחיים-עשרה שנה חייב שר הפנים להחקיין חקנות בהן יסדיר את חלוקת הנטל בין בעלי הבתים והדיירים בענין שיפוץ בתים והחקנות חייבות לקבל את אישור ועדת הפנים של הכנסת. מכיוון ששר הפנים וועדת הפנים של הכנסת לא יכלו לבוא לידי עמק השווה, נשאר החוק על הנייר.

היו"ר ח. גרוסמן: אחת יכול להביא עשרות דוגמאות אחרות, שלא היו בעיות.

מ. גלס: נכון שהרוב המכריע של החקנות הן חקנות שבהן זקוק השר לאישור ועדה ואין לי שום טענה נגד הסדר זה, אבל אני מזהיר מפני מצב שמצד אחד מחייבים את השר להחקיין חקנות, ומצד שני מתנים את החקנות באישור ועדה מועדות הכנסת, כי דבר זה יכול להביא למבוי סתום. אם רוצים שהוועדה תהיה גוף מחוקק ולא גוף מאשר צריכם לומר את הדבר.

מ. ידיד:
אם אנחנו רוצים להבטיח את דרכי המינוי והחלפה בחקנות, אולי כדאי שנכתוב כבר בפרוטוקול מהן החקנות שאנחנו רוצים שיאיו לנושא זה.

מ. גלס:
ישנה אפשרות נוספת, כפי שזה היה קיים במספר חוקים, שבחוספת לחוק כבר יהיו חקנות ושתינתן סמכות להחקיין את החוספת על ידי חקנות של שני השוים באישור ועדת השירותים.

היו"ב ח. גרוסמן:
אין חילוקי דעות על כך שיש להוסיף על מה שכתוב בהצעת החוק. השאלה שנשאה היא אם יש לעשות זאת בחקנות או בגוף החוק.

י. בארי:
נשאה עוד שאלה חשובה: האם הגוף השולח הוא הקובע את נציגו, או שהשר הוא שקובע שעליהם ממליץ הגוף.

היו"ר ח. גרוסמן:
למעשה גם אם הגוף נותן חמישה שמוח, שמהם השר צריך לבחור, גם אז הוא קובע, כי השר אינו יכול למנות אדם ששי.

י. בארי:
זה נכון לגבי הביטוח הלאומי, לגבי ארגוני עובדים ומעבידים. אבל אם כחוב "נציגי מקצועות ופואיים ופארא-ופואיים מי יקבע נציגי אלו מקצועות? ואם כחוב "נציגי ציבור" מי יקבע?

היו"ר ח. גרוסמן:
נציגי ציבור יקבע כנראה השר.

מ. גלס:
להבהרה: נציג ציבור, פירוש הדבר בדרך כלל אדם שאינו עובד מדינה.

י. בארי:
צריך שתהיה הבחנה בין חברי מועצה שנבחרים ובין חברי מועצה שמתמנים על ידי השר.

היו"ר ח. גרוסמן:
כשנגיע לענין זה של נציגי מוסדות וארגונים נצטרך אולי לפרט אם מדובר בנציג שנבחר או בנציג שמונה מבין מומלצים. על כך נצטרך להכריע.

אשר לקביעת דרכי המינוי, ההחלפה וכו' - אני מצדדת שדברים אלה יהיו בחקנות.

מ. חריש:
בענין זה אבקש זכות הסתייגות.

היו"ר ח. גרוסמן:
הזכות שמורה.

א. וולף:
אני רוצה להגן על המבנה הנוכחי של הסעיפים אם כי אנחנו מוכנים לשקול אותו מחדש: קודם כל צריך לקבוע שיש מועצה ודבר זה נקבע בסעיף 82. אחרי כן עליך לבוא ולומר לשם מה קיימת מועצה ומהם תפקידיה, ודבר זה נקבע בסעיף 83. אחר סעיף זה באים הסעיפים הקובעים איך היא מורכבת ועל כך מדבר לא רק סעיף 84 אלא כל הסעיפים הבאים, שהם מכלול אחד. אם לא נעשה כן נצטרך להעביר את סעיף 83, המדבר על תפקידי הוועדה, לאחד כל הסעיפים העוסקים במבנה המועצה, בוועדותיה ובדרך עבודתה.

י. בארי:
יש אפשרות אחרת: האמר שהממשלה חמנה מועצה למטרות בריאות, שמטרותיה יהיו אלה ואלה, ולאחר מכן יבואו שאר הדברים.

א. וולף:
אפשר, אבל זה לשיקול.

היו"ר ח. גרוסמן:
חבר-הכנסת ידיד הוא היחיד המסתייג מכך שגם שר העבודה ימליץ.

מ. ידיד:
אני מציע שחי אפשרויות: או ששר הבריאות בלבד ימליץ; ולחילופין - ששר הבריאות ימליץ בהתייעצות עם שר העבודה.

א. וולף:
שניהם ממליצים. האם אחה מציע שהמלצת שר הבריאות חהיה תוך התייעצות עם שר העבודה ואחר כך הענין יועבר לממשלה?

לאורך כל פעולות המועצה מופיע רק שר
הבריאות, מדוע צריך את שר העבודה?

מ. ידיד:

האם אתה עומד על הצעתך להצמיד את חקופה
כהונת המועצה לחקופה קדנציה של הממשלה או

היו"ר ח. גרוסמן:

הכנסת?

אם הכל יוסדר בחקנות, אינני עומד על כך.

מ. ידיד:

הישיבה ננעלה בשעה 11.40